

SELBĖKIME BADAU.
JANČIĄ LIETUVAI
DEKIME AUKAS TAU.
TOS FONDANI

DRAUGAS

LITHUANIAN DAILY FRIEND

Published and distributed under permit (No. 468), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

KAINA 2 CENTAI
PRICE 2 CENTS

CHICAGO, ILLINOIS, ANTRADIENIS, RUGPJUTIS (AUGUST) 6 D., 1918 M.
Entered as Second Class Matter March 31, 1916, at Chicago, Illinois under the Act of March 3, 1879.

METAL-VOL. III. No. 183

VOKIETIJA NETEKO 350,000 KAREIVIŲ

VOKIEČIAI PRADĖJO ATAKAS PRIEŠ RHEIMS

Milžiniškas talkininkų grobis

TALKININKŲ GROBIS.

LONDONAS, rugp. 6.—Vakar vakaro depešos iš mūsų lauko parodo, kad vokiečiai labai brangiai užmokėjo už savo penktąjį pakilimą ofensyvon prieš talkininkus.

Šioje ofensyvoje vokiečiai prarado apie 350,000 kareivių. Iš jų 40,000 paimta nelaisvėn.

Paimta apie 500 didelių ar motų ir pusantro milijono šovinių 77 milimetrinių ar motų.

VOKIEČIAI ATAKUOJA RHEIMSĄ.

LONDONAS, rugp. 6.—Gauta žinia, kad vokiečiai pradėjo užpuolimą prieš Rheims.

Militariniai kritikai sako, kad vokiečiai, turbūt, nusprendę, paimti šitą miestą ir nors tuomi pridengti savo didelių nepavykimus.

VOKIEČIAI SUSTOJO.

PARYŽIUS, rugp. 6.—Vokiečiai pabėgę už upės Vesle išilgai šitos sustoję ir nemano traukties toliau. Prasidėjo nauji susikirtimai ir mušiai. Per Vesle daugel vietose perėjo talkininkai.

VOKIEČIAI PRISIPAZIŪSTA ATŠITRAUKIMĄ NUO ABIEJŲ ALBERTO PUSIŲ.

Berlynas, rugp. 6.—Štai vokiečių karės ofiso pranešimo tekstas:

“Naktį įvyko artilerijos veikimai, kurie kartais labai pasididino į pietus nuo Ypres ir abiejose Somme pusėse.

“Atsitraukė abiejose Alberto pusėse ant rytinio upės Avre kranto. Priešininkai nekludė.

“Paėmėme nelaisvų paskelgimų susirėmimuose pietuose nuo upės Luce ir pietvakaruose nuo Montdidier.

“Į šiaurę ir rytus nuo Soissons, ant Aisne, nąjvyko mūsų. Ant Vesle esame arti priešininkų”.

AMERIKONAI LAIMI “ATITRAUKIMĄ MUŠIŲ” SU PRUSŲ GWARDIJĄ.

Paryžius, rugp. 6.—Amerikoni apsidengė garbe akis į akį mušyje gatvėse Fismes, vokiečių svarbiausios bazės, kurią vakar paėmė. Mušis buvo aitrusias visoj karė. Prūsų gvardija nemelė susirėmimo. Buvo nudurti su durtuvais arba užmušti šautuvų apšaudomis bestovint prie kulkasvaidžių.

VOKIEČIAI, MANOMA, RENGIA SI STOTI DEFENSIVON.

Fismes amerikonių rankose.

LONDONAS, rugp. 6.—Vokiečiai baisiai susilpninti smugiu, kurį apturėjo Soissons-Rheims fronte. Dabar, rodos, rengiasi stoti defensyvon fronte nuo Ypres ligi Rheims.

Atsitraukdami atgal prie Aisne, vokiečiai podraug apėjo ir geras defensyvai pozicijas Pikardijoje, rytuose nuo Amiens. Veikimai į šiaurę ir pietus nuo Somme buvo tik vietiniai.

Vienok parodo, kad vokiečių vadai gerai supranta pavojų nuo talkininkų atakos šiaurėje nuo dabartinės mušio vietos.

Tarp Soissons ir Rheims, upės Vesle apylinkė, visi apvalyta nuo vokiečių. Fismes amerikonių rankose. Vakaruoje nuo Rheims prancūzai laimėjo svarbias vietas. Soissons apylinkėje jie stovi šiaurėje nuo Aisne.

Vesle patvinusi.

Vokiečių priešinimasis nuo Fismes rytuose ligi Rheims, matomai, stiprėja. Bet upė Vesle yra patvinusi. Tai, gal but, kad smarkaus priešinimosi priežastis yra negalėjimas pereiti šiaurinio kranto.

Talkininkai, suplokę Marne kylį, praeitose keturiasdešimtis aštuoniose valandose taip greit nebeįprograsavo, kaip pirmiau. Lydžiančios dalys laikosi tuoj užpakalyje vokiečių. Gali but, kad didžiosios armatos turės but priešakin atgabentos, jeigu vokiečiai vis mėgins laikytis įvairiose Vesle dalyse.

Talkininkų sostinėse manoma, kad vokiečių sosto inėdinis persikels šiaurinė Aisne pusėn. Jo spirimas, turbūt, yra, kad užlaikyti talkininkus nuo persibrovimo per jo linijas ir, kad sustabdyti juos nuo persikėlimo tarp upių Aisne ir Vesle pirm jo. Chemin des Dames augštnos pridutų jiems geriausias defensyvai pozicijas. Bet ir šios butų abejotinos, jeigu prancūzai persikeltų per Aisne, Soissons dalyje.

Prancūzų per Aisne persikėlimas didžiai grąsintų vokiečių pozicijoms kilyje aplink Montdidier ir linija toliau į šiaurę Pikardijoje. Tas, rodos, paaiškina vokiečių atsitraukimus šiaurėje ir pietuose nuo Somme.

Anglai mieste Hamel. Anglų kareiviai dabar valdo

ANGLŲ OFICIJALIS PRANEŠIMAS.

Londonas, rugp. 6.—Oficijaliame pranešime fieldmaršalas Haig sako:

“Vokiečių užpuolimas pietuose nuo Arras atmuštas be jokių mums nuostolių. Musų patroliai paėmė keletą nelaisvų La Bassee dalyje.

“Musų patroliai pasiekė Ancere upę tarp Dernancourt ir Hamel. Stovi akis į akį su vokiečiais.

“Priešininkų artilerija parodė truputį veiklumo per naktį į šiaurę nuo Bethune ir į pietus nuo Ypres”.

Hamel ir Dernancourt ant vakarinio upės Ancere kranto. Gi vokiečiai yra rytinėje upės pusėje. Prie Alberto'o kur Ancere upė tą miestą perdalina, padėjimas ne visai aiškus.

Vokiečiai traukiasi atgal per upę Avre nuo Sensil-St. Georges, vakaruose nuo Montdidier, ligi Braches. Jų atžagareiviškas krutėjimas yra jau dvi myli septynių mylių fronte. Prancūzai valdo Braches, įsiveržę Hargicourt'an ir yra prie Courtemarche.

Traukimasi prie rytinių krantų upių Ancere ir Avre yra defensyvinis. Vakaruoje nuo tujų upių vokiečių laikymasis mažas. Vienok butų gerai tik užpuolimui kitų vietų busimuose veikimuose.

Talkininkai dabar valdo augštnas vakaruose nuo Ancere ir Avre upių. Militariniai ekspertai Avre vadina keliu Amiens'an. Vokiečių pozicijos ant vakarinio upės kranto yra labai svarbios, jeigu žygiavimas ant Amiens tęstųsi.

Didelė kiekybė anunicijos ir ginklų paimta prancūzų, amerikonių ir anglų kareivių pietuose nuo Vesle.

Neišduota raportas paimtų nelaisvų. Paryžiuje sakoma, kad kada raportas nelaisvų bus išduotas, jis pervers džiaugsmų širdis visų talkininkų. Gen. Pershing praneša, kad amerikoni vieni paėmė 8,400 nelaisvų ir 133 armotas.

SUV. VALSTIJŲ NUOSTOLIAI KARĖJE.

Washington, rugp. 6.—Suv. Valstijų nuostoliai karėje didėja su liepos 15 d., knomet prasidėjo talkininkų ofensyva prieš vokiečius. Vakar paskelbtam sąraše yra 407 pavardės.

Iš to skaitliaus:

Žuvo mušiuose 203
Mirė nuo žaizdų 57
Sužeistų 148
Pražuvo 3
Iš marininkų: 3
Žuvo mušiuose 9
Mirė nuo žaizdų 1
Vakar gauta dar 300 daugiau pavardžių, bet nespėta paskelbti.

NUMESTA 5 TONOS BOMBŲ ANT GELEŽINKELIO STOTIES.

Londonas, rugp. 6.—Oficijali pranešimas apie orinius veikimus šiaip skamba:

“Nors buvo labai tamsi naktis, musų lakunai numetė 5 tonas bombų ant miesto Fismes geležinkelio stoties. Nebesugrįžo du musų dieniniai aeroplanai ir viena naktinė bombas mėtanti mašina”.

LAIVYNO SEKRETORIUS GERBIA JURIJ DIDVIRIUS.

Washington, rugp. 6.—Laivyno sekretorius Daniels pagerbė vyriausio botsmano pagelbininką, John F. Golleher, ir jurininkus: Burton E. Emmerio ir George F. Grady, S. V. laivo Dodger II, už jų didvirybę išgelbėjime žmonių ant Ispanijos laivo Serantes. Serantes gaisro sunaikintas New York'e, liepos 13 d.

BELGAS NUMUŠA 22 RĄ VOKIETI.

Paryžius, rugp. 6.—Belgų karės raportas praneša, kad antras leit. Coppens rugp. 3 d. numušė vokiečių lakstytuvą prie Zonnebeke. Tai buvo jo dvidešimtis antras laimėjimas.

TRYŠ RUSIJOS DIDKUNIGAİKŠČIAI NUŽUDYTI.

Paryžius, rugp. 6.—Tis Maskvos laikraščiai Bayerische Zeitung, Muniche, pranešama, kad bolševikai nužudė tris rusų didkunigaikščius. Tarp jų esąs ir Nikolai Nikolajevič, buvęs viršiausias Rusijos armijos vadas.

(Birželio 3, 1917, pranešta, kad Nikolai Nikolajevič, buvęs didkunigaikštis. Tiflise suareštuotas. Pradžioje šių metų vokiečių laikraščiai paskelbė, kad jis miręs. Šio pranešimai nebuvo patvirtinti, ir vėliaus bolševikai juos užgrynė. Buvęs didkunigaikštis, pranešta, buvęs suareštuotas Maskvoje liepos 1 d. Pabaigoj liepos mėnesio iš Amsterdamo pranešta, kad J. katerinburge nežinomi žmonis pagrobė keturios Rusijos didkunigaikščius. Jie yra: Iger, Konstantin, Ivan Konstantinov ir Sergej Michailovicz.)

ANGLAI ATSIIMA ALBERT

Vokiečiai, bėgdami, miestą sunaikina.

Anglų Karės Stovykla Prancūzijoje, rugp. 6.—Vokiečiai apėjo Alberto, visų pirmiausių sunaikindami. Matosi labai mažai apkasų ir nėra jokių vokiečių rytiniam upės Alberto klonyje.

Paskiau paaiškėjo, jog vokiečiams trūksta žmonių, jeigu, kad kaikuriuos prūsų divizijos priešais anglus priėmė savo tarpan saksonus.

Tas yra negirdėtas daiktas. Suprantama, kada mušiai tarp Rheims ir Soissons tęsiasi, sosto inėdinis turi pasitraukti tinkamesnius kareivius. Ir tie tegali but paimami tik kitose frontuose.

Kansas City, rugp. 6.—Čionai viešedamas karės sekretorius Baker pažymėjo, kad šandie lavinimo stovyklose namie yra pusantro milijono kareivių.

Nardančios laivės Suv. V. pakraščiuose

NADANČIOJI LAIVĖ NUSKANDINO REZERVUARINĮ LAIVĄ.

14 žmonių žuvo.

Washington, rugp. 6.—Vokiečių nardančioji laivė nuskindino amerikonių rezervuarinį laivą O. B. Jennings arti Virginia valstijos pakraščio. Trisdešimtis išgelbėtų pargabenta čionai. Laivo kapitonas ir trylika jurininkų žuvo.

Bejelinis telegrafas iš laivo pranešė, kad ji nardančioji laivė suplėšė. Karės laivai tuoj nusiūsti. Bet atėjo pirmieji. Laivas buvo nuskindamas. Tegalejo paimti tik likusius.

18—45 METŲ DRAFTAS KONGRESE.

Washington, rugp. 6.—Pirmas žingsnis padidintoj karės departamento programoj buvo padarytas vakar. Paduotas bilius į abudu kongreso butu reikale padidinimo drafto metų nuo 18 ligi 45.

Po padavimo kongresan, manoma, bilius bus induotas kongreso butų karės komitetams. Pirmininkas Dent praneša, kad abiejų butų karės komitetai bilių svarstys.

Nors bus sutikta priešininkų biliaus perleidimui, vienok administracijos vadai mano, kad bilių abu kongreso butu perleis.

WILSONAS PASIUNTE TELEGRAMĄ ANGLIJOS KARALIUI.

Karalius davė atsakymą.

Washington, rugp. 6.—Valstijos departamentas viešai paskelbė prezidento Wilsono telegramą Anglijos karaliui ir valstijos sekretoriaus Lansing'o telegramą Arthur James Balfour'ui, Anglijos ministrui svetimų reikalų. Telegramos buvo pasveikinimai ketvirtų metų Anglijos įstojimo karėn.

Prezidento Wilsono telegrama skamba:

“Amerika širdingai ištisčia savo ranką Didžiajai Britanijai šioje metinėje sventėje didžiosios Britanijos įstojimo dabartinė karėn, kurioje civilizacijos jėgos dalyvauja prieš jėgas priešingumo, ir džiaugiasi sykiu su ja, kad tievi tautos stovi petys į petį tokiame didžiame darbe”.

Londonas, rugp. 6.—Anglijos karalius, atsakydamas į prez. Wilsono telegramą, pažymi:

“Aš didžiuojuosi tuo, kad mano kareiviai ir S. V. kareivai

Laivas turėjo 7,890 tonų ir prigulėjo Standard Oil kompanijai.

Jennings'o nuskindinimas parodo, kad čia veikia mažiausia dvi nardančios laivės. Antroji veikia arti Nova Scotia.

NARDANČIOJI LAIVĖ PASKANDINO ŠKUNERĮ.

Kanados Atlantiko prieplauka, rugp. 6.—Nardančioji laivė paskandino dar vieną žuvimo škuneri, Nelson A. iš Yarmuth, N. S. Paskandintas arti šiaurinio Atlantiko pakraščio, pranešė jo buvusieji laivininkai, kurie čia šandiena atkeliavo.

vai mušasi petys į petį, ir gali but įsitikines musų nekrypstančių nusprendimu kovoti visomis savo jėgomis tol, kol neįvyks laimėjimas gero arba blogo”.

VOKIEČIAI VĖL BOMBARDUOJA PARYŽIŲ.

Paryžius, rugp. 6.—Vakar rytą vokiečiai su savo toli-siekiančiomis armotomis pradėjo išnaujo bombarduoti Paryžiaus apylinkę.

— Londonas, rugp. 6.—Nuo priešininko minų nuskindo du Anglijos torpedinių laivų rugp. 2 d. Žuvo 5 oficeriai ir 92 jurininkai.

— Rotterdam, rugp. 6.—Čia gauta žinių, kad ateinantį mėnesį von Hindenburgas visas savoarmijas vienu žygiu pastatys ofensyvon prieš talkininkus.

PASKUTINIAI NIKOLAJUS ŽODŽIAI.

Amsterdam, rugp. 6.—Buvęs rusų caras Nikolajus prieš nužudysiant yra pasakęs tik tuos žodžius:

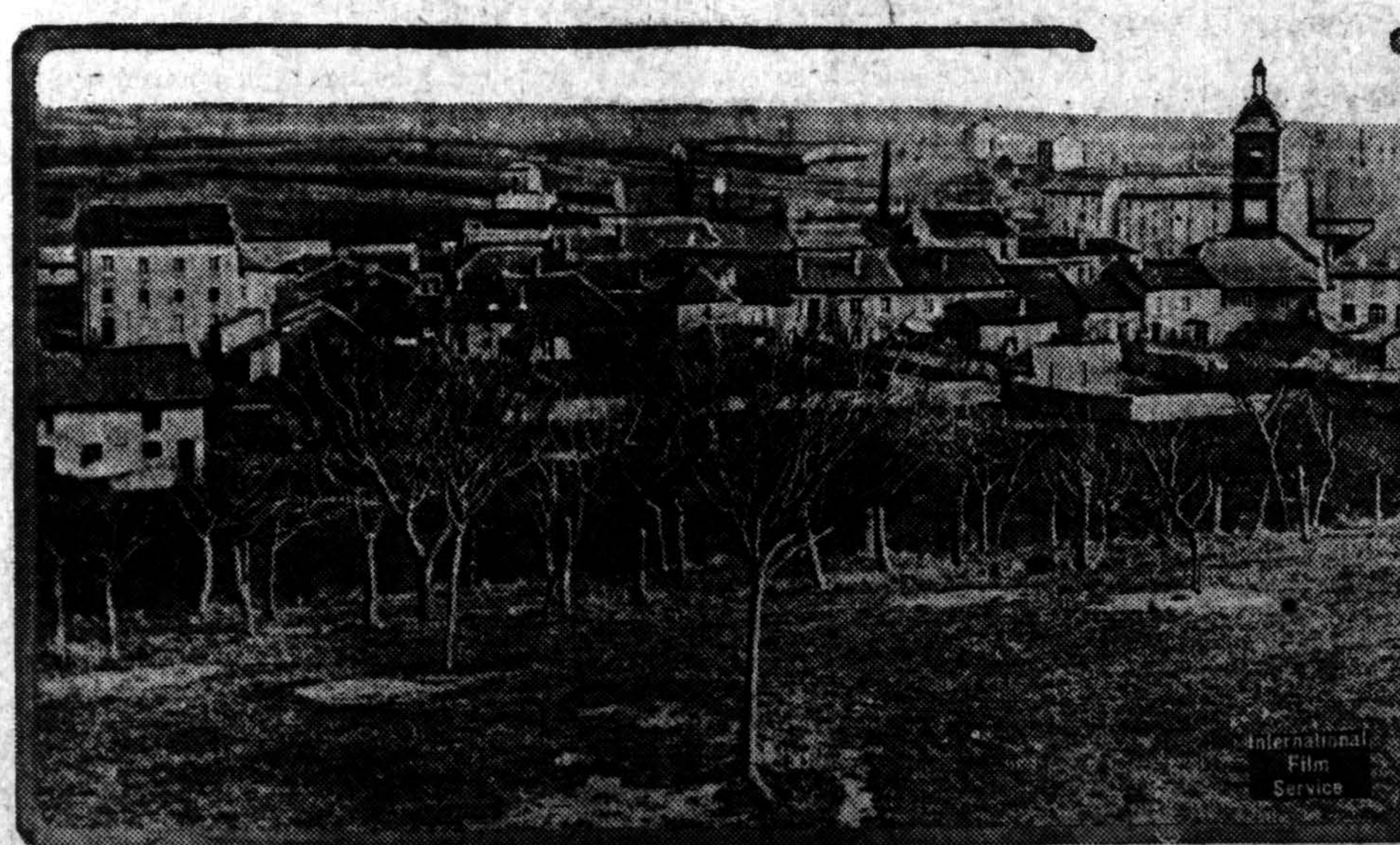
“Pasigailėkite mano žmonos ir mano nekaltų, nelaimingų vaikų. Tegų mano kranjas užlaiko Rusiją nuo suirimo”. Šituos žodžius jis pasakęs, knomet buvo išvestas sušaudyti.

RUGPJUTIO 6, 1918.

Chicago ir apylinkės. — Gražus oras šandie ir, turbūt, rytoj.

Vakar buvo karščiausia šmet diena. Oficijaliai užregistruota 102 laipsniu šilumos. Kai-kur gatvėse termometrai rodė 110 laipsnių.

Karštis tečiau praėjo. Jis plačiu sluogsniu atėjo iš Kansas ir Nebraska. Fakeliuje pakliudė ir Chicago.

Miestelis Conflans, vokiečių karės medžiagos bazė. Šitą miestelį andai amerikoni la kunai bombardavo. Sunaikinta geležinkelio stotis ir sandėliai.

"DRAUGAS"

LIETUVIŲ KATALIKŲ DIENRAŠTIS

Eina kasdien iš karto nedidelius.

PRENUMERATOS KAINA:

Metams \$5.00

Pusmeti \$3.00

Perkant atskirais numeriais po 2c.

Prenumerata mokasi išlaikyti. Lai-

kas skaitosi nuo užrašymo dienos,

ne nuo Naujų Metų. Norint permai-

nyti adresą visada reikia pristatyti ir

senas adresas. Pinigai geriausia siųsti

išperkant krasoje ar ekspresu "Money

Order" arba įdedant pinigus į regi-

struotą laiską.

LITHUANIAN DAILY FRIEND

Published Daily except Sundays by

DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc.,

1800 W. 46th St., Chicago, Illinois.

Phone: McKinley 6114. Establ. 1906.

TERMS OF SUBSCRIPTION:

One year \$5.00

Six months \$3.00

Thursday's Edition \$2.00

At NEWS-STANDS 2c A COPY.

Advertising rates on application.

"Draugas" Publishing Co.

1800 W. 46th St., Tel. McKinley 6114 Chicago, Ill.

Antradienis, Rugp. 6 d. Šv. Viešpaties atsimainymas,
Trečiadienis, Rugp. 7 d. Šv. Kajetonas, išp.

PRADALGIAI.

Pasibaigė ketveri metai didžiosios karės Europoje. Dar jau seka penktis. Kas galėjo pamanyti, kad karė taip ilgai prasitęs, tiek žmonių gyvasių praradimų, tiek bausių su naikinimų atliks. Tačiau taip yra. Ir karės pabaiga neapima. Nes Vokietija nemano pasiduoti. Iš kaiserio skelbiamų "manifestų" ir savo pavaldinių, armijų ir karės laivyną paaiškina, kad jis griežtai laikosi savo senųjų reikalavimų. Gi jei taip, karė turi tęstis.

Ir tęsis. Nes Amerika vos tik dar įsismagina. Dar nespėjo parodyti savo viso stiprumo. Bet stiprumas kasdien didėja, plečiasi. Tai gerai įžiūri kaiseris. Bet jis laikosi savo. Visi autokratai taip elgiasi. Be prievartos jų nepalenkai. Gaila visos žmonijos vargais ir ašaromis per ilgus šimtmečius pasigaminętos laimės.

Užstojus penktemis karės metams savo žodžio netarė nei šventasis Tėvas. Kągi gelbės? Negi įtikis visiems. Daugeli kartų šventasis Tėvas atsiliepė, kad gana to kraujo praliejimo, gana išnaikinimo. Nei puse žodžio nepalietė politikos. Į visas šalis kreipėsi vienodais maloningais žodžiais. Bet Kristaus įpėdinio nepaklausyta. Nors po to buvo gera proga Vokietijai nusileisti ir pasiduoti pasaulio valstybių didžiūnoms. Jinau to nepadarė. Tada tegu žinosi.

Jei pastarosios nelaimės ir karės laukiosios baigys nepasisekimai Vokietijos neparpomokams, jinau nieko daugiau nepromoks. Susipras tik tuomet, kuomet bus prispirta prie sienos. Susipras, kuomet iš niekur nebus jai jokio susimylėjimo. Šitas gi kasartas mažėja. Už kaiserio pasiūptą ir atkaklumą turės kentėti visa vokiečių tauta, visa šalis.

"Vyskupo" Mickevičiaus pusioficialis organas "Sandra" rašo, ką gera yra atlikę "tautininkai" (vadinas, "sanderiai") Amerikos lietuviams. Butent: priverse socializmo ir ciliukų, privėrę nezalednų parapijų, pasirūpinę nuosavą tautišką "vyskupą" ir pridirbę daugelį kitokių klastų. Yra kuo girties.

Bolševikiškas laikraštis "Laisvė" susirūpinęs apie savo likimą. "Laisvė" bendrovė savo susirinkime nusprendė pradėti ofensyvą prieš socializmo sąjungą, kad

GEN. MANGIN, GARSUS PRANCŪZŲ DIDVYRIS TURI BROLĮ VIENUOLĮ.

Talkininkų armijų vyriausias vadas generolas Foch, turi brolį kunigą, Jezuitą. Anglų armijų vadas, gen. Haig, turi brolį kunigą vienuolį, Redemptoristą.

Gen. Mangin pagarsėjęs pastarajam talkininkų pasisekimu mušiu frontu, Prancūzijoje. Jisai apšauktas prancūzų didvyriu. Jis turi brolį kunigą vienuolį, Baltąjį Tėvą.

Šį paskutinį faktą interesin-gai pasakoja kun. F. Patrick Maquire, misijonierius iš Premonstratentų vienuolyno ir narys prancūzų garbės legijos Chevalier de l'Ordre du Lion. Jis atvažiavo Chicago aplankyti savo gimines.

Kun. Maquire pasakoja apie susitikimą su prancūzų generolo broliu šoku būdu. Naujais pasakojimais apie garbingą generolo Mangin'o veikimą man primena atsitikimą ant Albertville, Belgijos laivo, vakariniame Afrikos pakrastyje.

Sergantis brolis ir aš pėmėva laivą upės Congo intakoje. Plaukiant bliksojančiomis jūromis, nuobudumas buvo pertrauktas žiūrint į paukščius, lekiojančius pasakui nardančias žuvis.

Atplaukus į prancūzų sostą Konacę'os, mūsų laivas valandėlės sustojo, kad paimti vandens, šviežios mėsos, žuvų ir keliauninkų. Neuzilgo pasirodė žmogus mažo ūgio baltame sutone ir su plačiais bryliais skrybėle. Jis tuoj buvo paimtas ir mūsų laivą. Keliauninkai, matomai, žinojo, kas jis per vienas. Pašnabždomis visi kiti kitiems pradžioje sakė: "Le Pere Mangin, frere du general" — Tėvas Mangin, generolo brolis. Jisai tuoj nuėjo savo kambarin. Po valandėlės vėl išėjo apsirengęs nekaltai baltame sutone. Kadangi mes buvome vienatiniai misijonieriai ant to laivo, jisai prie mūsų prisitartinio ir pasirodė esąs užimančiu draugu.

Jisai priklausė prie kardinalo Lavigerio'o Baltųjų Tėvų Draugijos ir buvo jau praleidęs dešimtį metų misijonieriausdamas aplink upę Niger.

Praleidome valandas laiko apskatinėdami apie savo misijonierių darbus. Tėvas Mangin išaiškino apsiėjimus ir darbus gyventojų Niger klopinje. Mes išaiškinome budus Welle ir Aruvimi distriktų tarp Congo ir Niliaus upių.

Visoje mūsų kalboje jisai nei vieną kartą neprisiminė

šita pripažintų jos autoritetą. Jei ofensyva nepavyks, tuomet nieko negelbės nei Trocchio organizuojamoji armija.

savo giminytės su didžiu generolu.

Tes mums parodė, kad mes kalbėjome su tikru nusizėmnančiu Dievo tarnu.

NESISEKA SU "ROJAUS" PRAVEDIMU.

Rusijos socialistams bolševikams visai nevyksta su socialistiško "rojaus" pravedimu. Pastaromis dienomis jiems pasirodė taip karšta, kad prieš savo politikinį priešininkus nusprendė panaudoti tamsių minių terorą. Tai nedoriausioji priemonė. Ji tinka tik nedoriausiems žmonėms.

Suprantama, socialistai bolševikai tokių priemonių imasi artinančios paskutiniam savo galui. Nes tamsių minių upas nepastovūs. Šiandien gali sukurstyti bolševikai. Gi rytoj tos pačios imiklinusios minios gali lengvai atsiskirti prieš tuos pačius bolševikus. Taigi atrodo, kad bolševikai minčių terorą ruošia prieš savas galvas.

Siberija, galima sakyti, jau išslydo iš socialistų bolševikų nagų. Nes tenai vis smarkiau ir sparčiau veikia čekai-slovakai. Ji kuomet Siberijos gyventojus parems talkininkai, tuomet nei vienas bolševikui ten nebus vietos.

Socialistai bolševikai garsiai šaukia, kad Trocchio organizuojamas skaitlingas bolševikams armija. Tą armiją jis, girdi, panaudosis ne tik prieš čekus-slovakus, bet ir prieš talkininkus, kad apginti vokiečių intaką Rusijoje.

Tasai jų armijos organizavimas — tai nonsensas ir tuščias plepalas. Padoresni žmonių ir verčiami neįstos ton jų armijon. Gi iš vieno piktadarių, iš kurių šandie surekrutuota raudonoji gvardija, nepadarysi armijos.

Bolševikai turi skaitlingus burius. raudonosios gvardijos. Bet šita gvardija neturi jokios vertės prieš tikruosius, išlavintus kareivius. Raudonoji gvardija yra tinkama tik žudyti beginklius žmones.

Turėdami dar užtekintai raudonosios gvardijos, su šitos pagalbos bolševikai vadai taigi ir žudo žmones. Žudo juos ne šimtais, bet tukstantais. Antai tik už vieno vokiečių ambasadoriaus nužudymą Maskvoje bolševikai nušalabijo kelis šimtus žmonių. Tai atliko be teismo, be prirodymo kaltybės.

Štai Jaroslave neseniai buvo sukilė prieš bolševikus darbininkai. Su šitais jie veikiai apsidirbo. Kelis šimtus jų nužudė, pusantro tukstantų prigrūdė upėje ir paskelbė, kad jie numalšinę didelę "kontrevoliuciją". Tuo tarpu darbininkai buvo sukilę del bado.

Toks pat darbininkų krauju praliejimas įvyko Ugliče ir Ribinske. Juk štai be jokio teismo bolševikai nužudė savo kalinį buvusį carą. Žiaurumas neapsakomas. Bet raudasi dar tokių žiopių, katrie tas bolševikų galvažudystes palygina su buvusiąja Prancūzijos revoliucija.

Nereikia pamiršti tos tiesos, kad kas su kokiuo įrankiu kovoja, tas nuo įrankio turi ir žuti. Gali dar koki laiką socialistai bolševikai su vokiečių pagalba piktadariuoti. Bet jie turi žinoti, kad jų toms piktadaryboms prištartins galas, kaip prištartins galas kaiserio autokratizmui. Gi vargas bus tuomet!

Kas girdėti Lietuvoj.

Škotijos lietuvių laikraštį "Išievių Drauge" štai kas rašoma:

Netikėtai pateko į rankas pluktelis laikraštis iš Lietuvos: "Lietuvos Aidas", "Tėvynės Sargas" ir "Darbo Balsas".

Nors jau apyseni, pereito mėnesio, bet visgi godžiaus skaitėsi negu vėliausi pranešimai ir karės lauko arba ministerių kalbos. Paėmęs į rankas maniau daug rasiu sąsų, vargo, bado, ligų. Bet to visko neradau. Palengvėjo ant širdies, rados elgotis nusi-rito nuo krutinės.

"Lietuvos Aidas" jau antras metas išeina 3 kartus į savaitę su mėnesiniu priedu "Liūosa Valanda". Panašus senovės "Vilniai". Redaktorius ir leidėjas p. A. Smetona.

"Darbo Balsas" antras metas, kas savaitę išeina, panašus senovės "Škardui" ir "Žarijai". Duetas žarijų kunigams, kad jie "norį neprigulmės Lietuvos ir norį su poniai įvesti baudžiavą". Sumaningesnės taktikos neugebė išgalyoti kaip tik: žydas muša žydas rekia.

"Darbo Balsas" leidėju yra p. St. Kairys.

"Tėvynės Sargas" panašus į senovės "Tėvynės Sargą" arba "Šaltinį", tik be paveikslėlių, redaktorius ir leidėjas p. A. Stulginskis. "Tėvynės Sargas" eina da tik pirmi metai kas savaitę. Visi trys išeina Vilniuje. Norima dar leisti dienraštis Vilniuje su savaitiniu "Ukio" priedu, vokiečių valdžia jau davė leidimą, jei tik gaus iš Revelio poperos, bo iš Vokietijos nebus galima gauti.

Kaune gi išeina apart valdiškojo "Dabartis" — "Vienybė" ir "Ateitis". Gal ir daugiau yra laikraščių, bet nesužinojau ligiol.

"Saulės", "Žiburio" ir "Ryto" apšvietos draugijos netikėti gyvuoja, bet klesti. Mokyklų kaip grybų. Nėr gal dabar kaimo be mokyklos, o didesniuose yra net po dvi. Vakariniai kursai del suaugusių prie kiekvieno bažnytkiemio. Kiekvienam miestelyje yra progimnazijos arba gimnazijos.

Sintautai, Suvalkų gub. tik bažnytkiemis, turi 2 mokyklų ir dar nori įsteigti gimnaziją, nors nuo Naumiesčio tik 8 varstai atstus. Pradinės mokyklose viskas išguldoma lietuviškai, tik dvi pamokos ir savaitę yra vokiškos kalbos 2 ir 3-čią metų. Gimnazijose ir viskas išguldoma lietuviškai, bet vokiečių kalba yra priimta. Rusų, grekų ir prancūzų kalbos nepriverstina.

Dabar stopiai rupinamasi butinai šį rudenį atidaryti, Vilniuje Universitatę senosios Universitatės mūruose. Prof. A. Volde-maras tais reikalais išvažiavo Berlynan. Visų pirma bus atdaryta jurių ir filologų 1 skyrius. Teologijos bus 1 ir 2, o gal ir 3 skyrius atidaryti. Tikimasi, kad iš pirmų metų bus daugiau nei 300 studentų.

Apart viršminėtų apšvietos draugijų gyvuoja Selpimo Komitetas del nukentėjusių nuo karės. Jų darbas nepasibaigs kol nesugrįš pabėgėliai iš Rusijos.

P. M. Yčas jau matyti ištruko nuo Kapuko. Laimingas. O mūsų gerb. kalbos žinomas p. Jablonkies dabar pūdomas kalėjime. Ir kieno? Savo mokinių. Minsko dižionas kun. Mirskis su kitu kunigu norėjo užtarti už p. Jablonkį. Užtai papulė po sudu Kapuko. Minske sudu šalėje mūsų bolševikų buvo durtuvais subadytas. Pungvy išvedė už miesto ir tenai uždėję, bet nekankino, į šmotos sudraskė. Kas su antru kunigu dėjosi nieko negirdėti.

Pradžioje karės girtas vokiečių kareivis tik vieną kunigą nušovė, o Kapukas budamas blaiviniuku kankino, į šmotos sudraskė. Kas su antru kunigu dėjosi nieko negirdėti.

Pabaigoje gegužės p. M. Yčas išvažiavo nuo Lietuvos Tarybos (ke).

Ukrainon tarties su feldmaršalu Eichorn ir Ukrainos valdžia pabėgėliui bus gražinami iš Ukrainos ir iš Rusijos per Ukrainą. Kol pabėgėlius išleidžia Lietuvon turi jie pereiti per kvarantą tai yra per daktarus, kad kokių bolševikų rojaus ligų neparsineštų.

Nelabai malonią žinutę paduoda p. Tautiš N. 20 apie mūsų pabėgėlius straipsnyje "Kas buvo nedasakytą". Tarp ko kito taip rašo:

Gryž dalis skaiti: tai tie, pro kurių stiprųjį doros skydą jokie purvai neįstengė persisiurbti. Gryž jie dar skaitesni, stipresni ir pastovesni. Gaila betgi, kad toli gražu ne visi toki pargryž. Karės atnešti Lietuvon purvai jau pat pradžioje, dar Lietuvoj begyvenant, ne vieną apdarbstė. Ne vieną mergaitę būrėli rusų valdžia išgubeno ir tolimą Rusiją, nes buvo užsikretusios bjauriomis ligomis, kurių ligi karės Lietuva nebuvo pažinusi, karės tad atneštos bjaurybės mūsų visuomenėje rado dirvas. Plačia srove paplito ištvirkimas: apėjo jis pagyvenusius, o ypač jaunimą. Jaunimas jame grimste nugrindo. Žiurint į tą ištvirkimą baisu darėsi.

Net tokie žmonės, kuriems žodis dora neturėjo jokios reikšmės, pradėjo šaukti, kad reikia dorinti mūsų jaunimą. Spauda galvojo susirinkimai svarstė, o ištvirkimas darė savo darbą. Ir šandie tokių žmonių minia sugrįž ir visur tuos purvus atneš mūsų kaimuose. Gryž dar keli tukstantai mūsų žiedo, tautos vilties, moksleivijos. Ką ji mums duos? Sunkus buvo moksleivijai išstremimo metai. Griovė jie moksleivijoje, kaip ir liandyje, dorą, kirte kinto sveikata. Daugelis jų jau nebeatys savo šalies, nes priglaudė juos svetima rusų žemėlė. O kiek jų parvažiuos su įvairiomis ligomis. Jaltos lietuvių sanatorija visada buvo ligonių moksleivių prigrusta, ir niekad jie netilpo; ilgiausia virtinė eilės savo laukia.

Serga mūsų moksleivija kunu, serga ir dvasia. Vieną Voronežo bendrabučį, kur gyvena apie 200 mažų moksleivių, žmones, "žvėrynu" praminė. Ir pramanytas ne be pamato. Jokios drausmės, jokio senesniųjų pagerbimo ir paklusnumo. Gimnazijos valdžia galvą laužo kas daryti ir jandėsi bėgė su tuo nuopoliu. Ką jie "parmė Lietuvai? Parvažiuos tikrų pabėgėlių, kurie ramiai laiku pamatę savo nuvarintą tėvynę, važiuo Rusuosna ramios ir pellingos vietos įieškoti ir suradę tėvynę ir jos idėjas išsižadėjo, anot Kudirkos "del trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto".

Bet su jais parvažiuos ir nemažas inteligentijos burys kitais darbininkams darbo trukdyti, parvažiuos grįžti kas patalatyta, parvažiuos nepriklausomas Lietuvos priešininkų eiles didinti.

Neprigulmės dieną šventę po visą Lietuvą knoiskilmingiausiai. Nors bolševikų beždžionės baidė žmones, kad vokiečiai ims jaunimą ir kariuomenę kaip tik į bažnyčią susirinks, bet visgi bažnyčios buvo pilnos. Visur "Te Deum Laudamus" atgiedota, pašvesta tautiškos vėliavos. Gatvės, namai žalumynais papušta, laikyta prakalbos, tautiškos dainos dainuota na ir iki padangių šaukta: Valio, valio neprigulminga ir liūosa Lietuva!

Dabar Lietuvos vėliavą yra dvi puši. Lietuvos valstybės vėliava yra visa raudona su baltos spalvos Vytimi; tautinė gi vėliava kaip jau nustatė Lietuvos su antru kunigu dėjosi nieko negirdėti. Taryba susidaro iš trijų spalvų gulšiai sudėtų: išviršaus geltona, viduryj žalia ir apačioj raudona. Be to, tautinė vėliava gali būti ir su Vytimi. Jei su Vytimi tai Vytis privalo būti raudona lauke ir padėtas arba po kareis aukštutiniam kampe arba vėliavos viduryj (ty. žaliai lauku).

Pirkite "Draugo" Šėrus DALYVAUKITE KONTESTE

"DRAUGO" BENDROVE PLATINA BIZNĮ, UŽTAT DIDINĄ SĖRŲ KAPITALĄ.

Į keletą mėnesių turi būti parduota šėrų už \$25,000.00. Šėrai ne tik neprapuls, bet, greičiausiai neš gerą pelną. Vienas šėras \$10.00. Galima pirkti ir daugiau, kaip vieną šėrą.

Gera proga indėti pinigą į prakilų ir pelningą biznį. Broliai katalikai ir sesers katalikės! "Imkime savo dienraštį į savo rankas; patapkite jo savininkais".

Dabar eina lenktynės — kontestas, kurs baigsis 31 d. spalio šių 1918 metų. Konteste gali dalyvauti arba tam tyčia susidarę komitetai, arba ir pavieniai žmonės.

Visi dalyvaujantieji kontestė komitetai (arba pavieniai), kontesto laikui pasibaigus gaus dovanų tam tikrą nuosimtį nuo atsiųstų pinigų. Be to dar tiems kontestantams (komitetams, ar pavieniams), kurie tuo laiku prisius daugiausiai aplikacijų į šėrininkus kartu su gatavais pinigais — tie gaus dar extra dovanų.

1-oji DOVANA — knygynas už \$200.00 ir 3 kopijos "Draugo" už dyką — pagal nurodytą adresą patol, pakol "Draugas" eis.

2-oji DOVANA — knygynas už \$100.00 ir 2 "Draugo" kopijos už dyką.

3-oji, 4-oji, 5-oji, 6-oji, 7-oji, 8-oji, 9-oji ir 10-oji dovana — po 3 "Draugo" kopijas už dyką nurodytiems asmenims.

ATSILIEPKITE!

Reikalaudami instrukcijų ir kvitancijų knygučių

Rašykite šiuo adresu:

"DRAUGO" KONTESTAS,

1800 West 46th Street, ---:--- Chicago, Illinois.

PIRKITE KARĖS TAUPYMO ŽENKLELIUS.

Generolui John J. Pershing'ui, vyriausiajam vadui amerikūnų armijos Prancūzijoje, bus pasiųstas pilnas sąrašas visų Cook'o pavieto gyventojų, kurie ji remia kovoje, kad išgelbėti pasaulį nuo autokratijos.

Prieš metų pabaigą, gen. Pershing'as turės du milijoną kareivių. Karės Taupymo Komisija nusprendė, kad Cook'o pavietas pristatys rėmėlius kiekvienam iš tų dviejų milijonų kareivių.

Kiekvienas vyras, moteris, kė ir vaikas, kuris Pershing'o armijai parems, turės savo vardą parašytą ant garbės sąrašo. Šis bus pirmiausia pristatytas prezidentui Wilsonui. Gi paskui karės departamentas pasiųs generolui Pershing'ui. Šis garbės sąrašas bus daugelio mylių ilgumo ir sveros. Bet jo milžiniškas didumas neužstos jo išsiuntimo per jures kaip didžiausio pasveikinimo laiško, kokio dar nei vienas vadas svetimoj šalyj neapturėjo.

Garbės sąrašas bus vartojamas Pershing'o savaitėje, nuo rugp. 15 ligi 22-ros. Bus cirkuatoriai per pačtininkus; per savanorius tą daryti apsiėmusias moteris gatvėse, bankas ir bustuose; per sekretorius tukstančių Karės Taupymo Draugijų, ir visokiais kitokiais būdais. Nei vienas Chicagoje ar Cook'o paviete nebus apleistas. Kas nupirks vieną ženklelį, to vardas bus pažymėtas sąrašė. Bet bus palikta vieta, kad parodyt, kiek ženklelių nupirkta Pershing'o savaitėje.

Sekandios informacijos bus atspauzdintos ant kiekvieno sąrašo, kad perkantis žinotų, kiek jis amerikūnų armijai Prancūzijoje pagelbsti:

1. Nupirkimas vieno karės ženklelio leis valdžiai nupirkti 100 patronų.

2. Nupirkimas dviejų ženklelių pavalgydys kareivį per vieną savaitę.

3. Nupirkimas penkių ženklelių aprūpins kareivį šautuvu.

MAŽIAU KLADŲ.

Atėjo laikas, kad lietuviai vis labiau ima susiprasti. Jie ima plačiau apie viską svarstyti ir imti pavyzdį nuo morikynų armijos Prancūzijoje, bus pasiųstas pilnas sąrašas visų Cook'o pavieto gyventojų, kurie ji remia kovoje, kad išgelbėti pasaulį nuo autokratijos.

Prieš metų pabaigą, gen. Pershing'as turės du milijoną kareivių. Karės Taupymo Komisija nusprendė, kad Cook'o pavietas pristatys rėmėlius kiekvienam iš tų dviejų milijonų kareivių.

Kiekvienas vyras, moteris, kė ir vaikas, kuris Pershing'o armijai parems, turės savo vardą parašytą ant garbės sąrašo. Šis bus pirmiausia pristatytas prezidentui Wilsonui. Gi paskui karės departamentas pasiųs generolui Pershing'ui. Šis garbės sąrašas bus daugelio mylių ilgumo ir sveros. Bet jo milžiniškas didumas neužstos jo išsiuntimo per jures kaip didžiausio pasveikinimo laiško, kokio dar nei vienas vadas svetimoj šalyj neapturėjo.

Garbės sąrašas bus vartojamas Pershing'o savaitėje, nuo rugp. 15 ligi 22-ros. Bus cirkuatoriai per pačtininkus; per savanorius tą daryti apsiėmusias moteris gatvėse, bankas ir bustuose; per sekretorius tukstančių Karės Taupymo Draugijų, ir visokiais kitokiais būdais. Nei vienas Chicagoje ar Cook'o paviete nebus apleistas. Kas nupirks vieną ženklelį, to vardas bus pažymėtas sąrašė. Bet bus palikta vieta, kad parodyt, kiek ženklelių nupirkta Pershing'o savaitėje.

Sekandios informacijos bus atspauzdintos ant kiekvieno sąrašo, kad perkantis žinotų, kiek jis amerikūnų armijai Prancūzijoje pagelbsti:

1. Nupirkimas vieno karės ženklelio leis valdžiai nupirkti 100 patronų.

2. Nupirkimas dviejų ženklelių pavalgydys kareivį per vieną savaitę.

3. Nupirkimas penkių ženklelių aprūpins kareivį šautuvu.

4. Žmogus, kuris paskolins pinigų, nupirkdamas 20 ženklelių, aprūpins kariuomenę vienu lengvu kulkosvaidžiu.

5. Žmogus, kuris nupirks 40 ženklelių nešioti per visą savaitę, tai aprens, aprūpins šautuvu ir per jures perkels vieną kareivį.

Kiekvienoj stotyj, kur tik parsiduos Karės Taupymo ženkleliai, garbės sąrašai bus išdalinami. Kiekvienas pirkejas vieno ženklelio bus apdovanotas su vienu gražiu Pershing'o paveikslu prilipti ant lango ir Pershing'o ženkeliu nešioti per visą savaitę.

Lietuviai Amerikoje

CAMBRIDGE, MASS.

Pašventinimas ir iškėlimas tarnystės vėliavos.

Liepos 28 d. atsituvo nepaprastos iškėlimo. Service Flag arba tarnystės vėliava tapo iškilmingai pašventinta. Iškėlimėse dalyvavo ir ašyris kunigas A. E. Doherty.

Prieš pašventinimą pobažnytinėje svetainėje tapo surengta procesija. Visų pirma buvo nešamas kryžius, paskui ejo dvi mergaitės: viena Amerikos vėliava, o antra Lietuvos pasirėdžiusios. Paskui ejo keturios mergaitės nešamos didelę amerikonišką vėliavą, o paskui jas šešios mergaitės nešė tarnystės vėliavą. Visos buvo puikiai pasipuošusios. Paskui vėliavas ejo kareivis lietuvis iš Camp Devens. Paskui jį ejo atstovės ir atstovai Nekalto Prasidėjimo Panelės Švenčiausios Moterų draugijos, Sv. Juozapo draugijos, Sv. Jono draugijos, Sv. Stepono, Vyčių ir kitų. Procesija buvo įspūdinga.

Atėjus į bažnyčią, mergaitės su vėliavomis sustojo prie pat grotelių. Tuomet pašventinus klebonui vėliavą, procesija vėl tokioje pat tvarkoje ejo laukan. Atėjus į paskirtą vietą, kun. F. J. Juškaitis trumpai prkalbėjo ir tuojau tapo iškelta abi vėliavos. Bekylant vėliavoms, vietinis choras sudainavo "Star Spangled Banner" ir "Lietuva tėvynė mūsų". Paskui vėl kalbėjo kunigas F. J. Juškaitis ir kun. A. E. Doherty. Prkalbos buvo labai įspūdingos, ypač laike kun. E. J. Juškaitis, o kalbos matėsi ne vieną ašarojant. Kun. Doherty angliskai irgi labai užjaučiamai kalbėjo apie lietuvių vargus, persekiojimus nuo rusų, lenkų ir kitų. Tarpais kalbų vietinis choras padainavo "Jojau per dvarelį" ir kitas daineles. Programą tapo užbaigęs Amerikos ir vyčių himnas.

Tarnystės vėliava su 77 žvaigždėmis išsiuomomis pavidale kryžiaus ir su parapijos vardu iškelta labai puikiai atrodė. Tai dar turbūt pirmą tarnystės vėliavą iškelta tarpe visų šios šalies lietuvių.

Reporteris.

WESTVILLE, ILL.

Pabaigoje liepos mėnesio Rožančavos moterų draugija buvo surengus pikniką. Piknikas pavyko puikiai, nes gyno pelno liko 200 dolerių. Iš to pelno draugija nutarė 15 dol. paauguti Raudonajam Kryžiui ir 21 dol. del lietuvių katalikų parapijos. Apart to dar draugija nutarė nupirkti gražią kapą. Nors draugija nėra skaitlinga narėmis, bet su Dievo pagalba visados naudingus darbus ar tai bažnyčiai ar tautai, nuveikia. Musų kolonijoj moterų yra gana daug, tik visa bėda, kad ne visos yra susipratusios. Daug moterėlių eina sykiu su raudonaisiais svieto, lygintojais, gi kitos nieko neveikia. Taipgi daugelis priguli prie lokios dar tautiškos draugijos.

Kur tu čia iškėsi neparašęs kadir šitokio pamatymo. Vieną šventadienį po pietų su savo drauge nutarėm traukti į pikniką. Išėjus iš namų, pamatėm, kad vienas žmogelis, žinoma lietuvis, taiso savo amų langus, kala vinis. Man

net šurpuliai per kuną perėjo. "Kaip jo ir Dievas nenubaudžia už nepildymą Jo įstatymų", pratarė mano draugė. Taip daro parapijonai įvairių padaužų - nežaležnikų Gal jų "kunigai" mokina šventomis dienomis dirbti.

Žemės Vabalas.

CAMBRIDGE, MASS.

Vaikų vakarėlis.

Liepos 28 d. vakare atsituvo vaikų vakaras. Programą išpildė vieni vaikai. Visų pirma gerb. kun. F. J. Juškaitis trumpai kalbėjo apie reikalingą lietuviškos mokyklos. Nurodė, jog tėvai turi nemažai irgi prisidėti prie pasekmingo vaikų lavinimo. Tėvų priedermė žiūrėti, kad vaikučiai namo parėję mokintųsi užduotas lekcijas. Toliaus prasidėjo vaikų lošimai. Po vadovų pakeitė O. Šimoliūtė, mažos mergaitės pastebėjimai puikiai atliko veikalelį: "Rožytė". Tikrai žavėjo visą publiką. Mergaitės buvo gražiai pasipuošusios. Toliaus sekė eilės. Sekančios mergaitės sakė bei deklamavo eiles: O Bublinskaitė, B. Kavoliūtė, M. Nebriūtė, O. Jankauskiūtė, M. Jablonskiūtė, O. Budginiūtė, S. Kibarčiūtė ir J. Kimančiūtė, Budginiūtė ir Kibarčiūtė pasakė labai gražų dialogą. Na, o kaip prasidėjo įvairūs šokiai, tai rodes, kad nei galo nebus. Mergaitės: Jankauskaitė ir Giedraičiūtė gražiai pašoko čigoniską šokį, už kurį iš publikos aukų gavo apie kelis dolerius. Jablonskiūtė ir Jankauskiūtė pašoko japoniską šokį. S. Tapinskaitė ir Vilkiūtė perstatė peteliškę ir rožę. E. Lenkauskaitė viena šoko arišką šokį. Tarpe šokių R. Kasparas pasakė monologą apie amatus. Paskui dar O. Giedraičiūtė viena šoko. M. Tamuliniūtė ir A. Lenkauskaitė savo gražiu atlikimu išduočių tapo išauktos net du kartu. Pagaliau ir p. F. Strakauskas išėjo su savo gražiai išlavintomis mergaitėmis. Pertsatė labai puikų drilį. Toliaus sekė dovanų dalinimas. Iš įvairių skyrių vaikučiai gavo dovanas už gerą mokymąsi. Ant galo kalbėjo kun. F. Juškaitis ir p. F. Strakauskas. Mergaitės padainavo ir su Lietuvos himnu užsibaigė programą. Visi išsinešė labai puikius įspūdžius. Nekurie pradžioje tą visą programą pakartoti. Vaikučių šiais metais lankėsi 178. Dabar jau užsidarė mokykla ant mėnesio laiko. Rudenį vėl atsida-
rys.

Vaikų Draugas.

KENOSHA, WIS.

Netenkame uolius veikėjo.

Šiomis dienomis apleidžia mus gerb. varg. J. Kudirka. Nors neilgai jis čia pagyveno, bet daug pasidarbavo lietuvių gerovei. Tankiai mus palinksmindavo surengdamas įvairias pramogas, kaip antai: teatrų, koncertus ir tt. Svarbiausia gi jo užduotimi buvo tautos reikalai, nes per spaudą ir gyvu žodžiu ragino, ypač jaunimą prie apšvietos, prie susipratimo. Daug prisidėjo ir prie Tautos Fondo. Užtat jam priguli garbė kaip po tautos veikėjui.

Kažin kodel vargonininkai pas mus nepabuva?

Draugas.

Trumpa Lietuvos Istorija

PARAŠE PRANAS.

(Tas).

Vaideliai arba žiniai, burtininkai ir kiti žemėsnieji dvasiškai mokindavę žmones padariai elgtis, vaikščiodami per kaimus, giedodavę apie garbingus pranešėjų darbus ir senovės laikų atsitikimus, prižiūrėdavę šventąją ugnį, kad nekuomet neužgesytų, ir kitus tikybos reikalus aprūpindavę.

Kaip tarp lietuvių dievų buvo dievės, taip ir dvasiškų tarpe buvo moteriškių, kurios vadinosi vaidelutėmis. Vaidelutės gyvendavusios prie žinių ir kurstydavusios šventą ugnį. Vaidelutės užginta būvę tekėti už vyro, o iš moterių į vaidelutes terinkdavę tik našles.

Svarbiausieji tikybos dalykai. Nuo senų-senovės lietuvių turėjo supratimą apie antrąjį gyvenimą. Jie tikėjo jog žmogui mirus, už gerus darbus dievai dangumi užmoką, o už piktus — pragare kankiną. Pragaran tečiau, tik didžiausieji nedorėliai ir galvažudžiai patekdavę, o už mažesnes nuodėmes dievai paversdavę žmones į gyvulius, medžius, akmenis ir kitus daiktus, idant atkentėtų už savo nuodėmes ir paskui galėtų rojūn patekti.

Visi tie žmonės, kurie buvo dangaus karalystės užsipelnę, musų prabočių nuomone, ir danguje tokiais pat pasilikdavę, kokiais buvo ant žemės. Todėl, žmogui mirus, drauge su juo degindavę mylimiausius jo daiktus: žirgus, kardus, sakalus, o kartais ir tarnus, kad jais ir aname gyvenime galėtų naudotis.

Sudeginus numirėlio kuną, pelenus į puodus supildavę ir paskirtose vietose kapą supildavę. Juo garbingesnis buvo velionis (nabašninkas), tuo augštesnį sukasdavę kapą jo atminimui. Daug dar ir šiandien yra tokių supiltų kalnelių, vadinamų ar paprastai kapais (milžinkapiams), ar numirėlių vardais, kaip "Gedimino kalnas" Vilniuje, "Birutės kalnas" Palangoje ir kiti.

VYRESNYBĖ.

Žijoje senovėje lietuvių neturėjo svietiškos vyresnybės: tie patys dvasiškai mokino musų prabočius tikybos dalykų ir tiesą tarp žmonių darė ir visą svietiškąją valdžią savo rankose turėjo. Vyriausiuoju visos Lietuvos valdytoju tuomet buvo Krivis su krikščiais. Tikrai vėliau, kuomet lietuvių pradėjo užpildinėti kaimynai priešininkai, atsirado kunigaikščiai ir kiti viršininkai.

Iš pradžių, kaip kildavo karas su kaimynais, kiekvienas kareivių būrys iš savo tarpo rinkdavosi visų garbingiausių ir kančiausią vyrą, kurį vadindavo karvedžiu vajyva-du arba stačiai vaidu. Po rinkimų karvedį išskeldavo išpečių ir nešiodavę po kareivių eiles, rodydami, ko reikią klausyti.

Karui pasibaigus, karvedžiai vėl palikdavę tuo, kuo pirma būvę, ir visa valdžia pagriždavo į Krivio rankas. Bet juo tolyn, juo dažnyn priešininkai užpildinėjo Lietuvą. Karai beveik niekuomet nesibaigdavę, o per tai karvedžiai didesnę valdžios įsigriebdavę ir, karui pasibaigus, dažnai nenorėję iš savo rankų-tos valdžios paleisti.

Tokių būdų iš karvedžių per ilgą laiką atsirado Lietuvos valdytojai kunigai arba kunigaikščiai.

Kunigaikščiai taip pat paskui nelygus buvo. Norsiausias ir įsimtingiausias paimdavo ant kitų kunigaikščių viršų, ir tie turėdavo jo klausyti. Toksai kunigaikštis vadinosi Didžiuoju Lietuvos Kunigaikščiu.

Ilgainiui visa svietiškoji Krivio ir krivaičių valdžia perėjo į kunigaikščių rankas, o dvasiškams pasiliko vien tikybos reikalų vedimas. Dar kiek ilgiau dvasiškiai buvo teisėjais ir tiesą tarp žmonių darė, bet vėliau ir tatau kunigaikščiai pasisavino.

ZMONIŲ BUVIS.

Lietuvos kraštas senovėje buvo traškančiomis giriomis apžėlęs. Miškai buvo labai tankūs ir teisingai vadinosi neįžengiamais. Tuosė miškuose tiksojo gilios versmės, pelkės ir ežerai. Žmonių buvo nelabai daug, todėl visi sutildavo paupiuose, paežeriuose, kur žemė buvo derlingesnė ir geresni keliai vieniems su kitais susisiekti.

Lietuviai gyveno dažniausiai vienkiamiais arba vienesėdžiais, nelabai toli vienas nuo kito. Namus statydavo medinius iš apvalių rastų.

Kur-ne-kur tarp vienkiamų budavo didesni kaimai. Čia gyvendavo po kelius šimtus šeimynų ir tokie kaimai anuomet vadindavosi gardais (miestais). Kai-kuriuose garduose nuolatos budavo nors ir nedaug kareivių, kad būtų kam gyventojus apginti, jei kur nevidonai užpuolė. Kai-kur apie gardus budavo stipri augšta tvora aptverta ir gilus grovis apkastas, kad užpuolikas sunkiau būtų miestą (gardan) įsiveržti. Tokios tvirtos vietos, kurios buvo aptvertos, pylimais apvestos ir grioviu apkastos, vadinosi pilimis. Jeigu kartais daug priešininkų Lietuvą apnikdavo, tai beveik visi gyventojai su turto pilyna susikrautydavo, prieglaudos ir apgynimo ieškodami.

Vėlesniais laikais Lietuvoje atsirado daug didelių ir turtingų miestų, o dar daugiau didelių ir stiprių pilių, kurių pilialkainiai ir šiandien dar daugelyje vietų teberiokso.

Javų senovės lietuvių mažiau tesėdavo negu šiandien, o maisto gamindavo giriose, miškuose ir paukščius medžiodami, arba upėse bei ežeruose žuvis žvejodami; beto Lietuvoje veisėsi daugybė bičių, kurios musų prabočiams medaus, midaus ir tuno (vaško) patiekdavo.

Šios galdynės akimis žiūrint, musų prabočių gyvenimas buvo gana vargingas, bet anais laikais žmonės daug kantresni buvo, mažiau reikdavo ir savo padėjimu tenkiosi. To negana, senovės lietuvių, beveik luosi nuo visokių mokesčių ir rinklių būdami, nepažindami nei ponų nei baudžiavų, turėdavo dar nemažai atliekamo lobio, kurį kaimynams parduodavo.

(Dar bus).

EATONIC
FOR YOUR STOMACH'S SAKE
Po valgių neimkite, kad geriantis valstas tavo skilviui yra EATONIC. Pradėk valsti visą namų maistą vidurių ligos pašalinimui, o tas reikia, kad reikia pamąstyti viena. Parduodama pas visus aptiekorius.

Nedaugiausia, bet geriausia

RUŠIS yra mūsų amžinas slapyžodis. Rušis yra tai tekstas kiekvieno prakalbos, kurios yra sakomos kiekvienam darbininkui fabrike ir ofisuose; rušis yra tai pamatinis tonas kiekvieno orderio; trumpai sakant rušis yra tai vienas iš svarbiausių dalykų, kuris rišasi su maisto produktais, kuriuos pritauso Wilson & Co.

"Ne daugiausia prirengti maisto, bet prirengti jį geriausia. Tegul jis buna grynas, priimtus ir duodantis apetitą. Tegul Wilson & Co., bus gvarancija augščiausios rušies visoms šeimyninėms".

Tas tai yra idealas Wilson & Co. — idealas kuris padarė Wilson vaizbaženklelį tuom kuomi jis yra; Pilniausias užtikrinimas ir gvarancija gryniausio, geriausio ir daugiausio pridudancio maisto, kurį galima kur pirkti.

WORINTIEJI PAGERINT SAVO BUVI
IŠEINANT IS SUNKIAI DIRBANČIOS KLEŠOS. Savo liuosose valandose galite išmokti: Kirpti, siuti ir progti ant grynų mašinų.
KURSAS \$15, \$25, \$35 ir \$50.
ant lengvų išmokščių. Atalkite šiandien į mūsų mokyklą ir persitikrinkite.
Kambaris 416-417 Prieš City Hall
MASTER TRADES SCHOOL
116 N. La Salle St.

Dr. M. Stupnicki
3109 So. Morgan Street
CHICAGO, ILLINOIS
Valandos: — 8 iki 11 ir 12 ryto; 5 po pietų iki 8 vak. Nedėliomis nuo 5 iki 8 val. vakare.
Telefonas Yards 5033

Dr. G. M. GLASER
FRANKFURTA 26 METAI
Gyvenimas ir ofisa
3149 S. Morgan St., korp. 33 st.
CHICAGO, ILL.
Specialistas
Moteriškų Vyrų ir Vaikų
Taipgi Chroniškų Ligų.
OFISO VALANDOS:
Iki 9 ryto, nuo 12 iki 2 po pietų
ir nuo 6 iki 8:30 vak. Nedėliomis
vakarais ofisa uždaryta.
Telephone Yards 687.

A. A. SLAKIS,
Lietuvis Advokatas
LAWYER
Ofisa mieste:
13-ty lubų — Kambaris 1308
Association Bldg.
19 So. LaSalle St.
Chicago, Ill.
Telefonas Randolph 2893
Utarinkite ir Pėtytylos vakarais nuo 7 iki 9 val.
3355 So. Halsted Street,
Tel. Yards 6489

VISIEMS GERB. KUNIGAMS IR AMERIKOS LIETUVIAMS KATALIKAMS PRANEŠAME,

kad

Katik išėjo iš spaudos
labai reikalinga ir naudinga knyga.

Plati :-Šventa Istorija:-

Seno ir Naujo Istatymo.

RYMO KATALIKŲ MOKSLO VADOVELIS.

Sutaisė

MAG. SO. THEOL. KUN. D. BONČKOVSKIS.

Lietuviškai vertė

Dalį I, Kun. Vl. Mironas,
Dalį II, Kun. K. Kazlauskas.

Išleista lėšomis
Draugas Pub. Co.

Kaina apdarytos \$1.00

Perkantiems daugiau ir mokykloms nuolaida.

DRAUGAS PUB. CO.,

1800 West 46th Street, Chicago, Illinois.

Telefonas Boulevard 1179
DR. P. ŽILVITIS
DAKTARAS
CHIRURGAS
3315 South Halsted Gatvė
CHICAGO, ILL.
Tel. Draver 7042
Dr. C. Z. Vezelis
LIETUVIS DENTISTAS
Valandos: nuo 9 ryto iki 9 val.
Nedėliomis pagal sutarimą.
4713 SO. ASHLAND AVENUE
arti 47-tos Gatvės.

ALEX. MASALSKIS
GRABORIUS
Lietuvis graborius. Atlietu visokias laidotuves kopijautais. Turis savo karabonus ir automobilius.
Taipgi didesnę dalį grabu patiekiame.
3307 Auburn Ave.
Telephone Draver 4119.

